

Mål C-177/20**Begäran om förhandsavgörande****Datum för ingivande:**

7 april 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Ungern)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

6 mars 2020

Kärande:

”Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

Svarande:

Vas Megyei Kormányhivatal

[utelämnas]

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Förvaltnings- och arbetsdomstolen i Győr, Ungern) har i ett förfarande som anhängiggjorts av bolaget ”Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft. ([utelämnas] Lukácsháza, Ungern), kärande, [utelämnas], mot Vas Megyei Kormányhivatal (Förvaltningsmyndigheten i provinsen Vas) ([utelämnas] Szombathely, Ungern), svarande [utelämnas], avseende en tvist på området rättshandlingar avseende mark, fastställt följande:

Beslut

Den hänskjutande domstolen [utelämnas] ställer till EU-domstolen, med stöd av artikel 267 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, följande tolkningsfråga:

Ska artikel 167 FEUF tolkas så, att om Europeiska unionens domstol genom ett förhandsavgörande har fastställt att en nationell bestämmelse är oförenlig med unionsrätten, kan denna bestämmelse inte heller tillämpas i senare administrativa förfaranden eller domstolsförfaranden, även om de faktiska omständigheterna i det

senare förfarandet inte är helt identiska med dem i det tidigare målet om förhandsavgörande?

[*utelämnas*] [processrättsliga överväganden enligt nationell rätt]

Bakgrund:

1. Faktiska omständigheter

Kärandebolaget är ett bolag som bildats av medborgare i andra medlemsstater än Ungern.

Kärandebolaget var innehavare av nyttjanderätter avseende följande fastigheter: Jánosháza (Ungern), fastighetsbeteckningar 0168/2, 0184/24, 0224/1, 0134/15 och 0238/2, Duka (Ungern), fastighetsbeteckningar 010/9 och 0241/2.

Kärandebolagets nyttjanderätter till de angivna fastigheterna ströks i fastighetsregistret med stöd av 108 § punkt 1 i mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. Törvény (lag nr CCXII från år 2013 om fastställande av övergångsbestämmelser och andra bestämmelser med avseende på lag nr CXXII från år 2013 om försäljning av jordbruksmark och skogsmark) (nedan kallad 2013 års lag om övergångsbestämmelser) och av 94 § punkt 5 i az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (lag nr CXLI från år 1997 om fastighetsregistret) (nedan kallad lagen om fastighetsregistret).

Kärandebolaget överklagade inte strykningen av dess nyttjanderätter.

Genom dom av den 6 mars 2018 i de förenade målen C-52/16 och C-113/16, SEGRO och Horváth slog Europeiska unionens domstol (nedan kallad EU-domstolen) fast att artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är aktuell i de nationella målen, enligt vilken nyttjanderätt till jordbruksmark vars innehavare inte är nära anhöriga till ägaren av denna mark automatiskt upphör att gälla och därför stryks ur fastighetsregistren.

Kärandebolaget ansökte till följd därav, vid Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatala (Förvaltningsmyndigheten i provinsen Vas, Celldömölks distriktskontor, Ungern) (nedan kallad förvaltningsmyndigheten i första instans) om att dess nyttjanderätter till ovannämnda marker åter skulle skrivas in i fastighetsregistret.

Genom beslut [*utelämnas*] av den 17 maj 2019 avslag förvaltningsmyndigheten i första instans kärandebolagets ansökan, med hänvisning till 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser och 37 § punkt 1 i Mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (lag nr CXXII från år 2013 om

försäljning av jordbruks- och skogsmark) (nedan kallad 2013 års lag om jordbruksmark).

Kärandebolaget gav in ett administrativt klagomål och svaranden bekräftade genom beslut [*utelämnas*] av den 5 augusti 2019 beslutet [*utelämnas*] av förvaltningsmyndigheten i första instans. Svaranden motiverade sitt beslut genom att hänvisa till 108 § punkt 1 i lagen om övergångsbestämmelser och till 94 § punkt 5 lagen om fastighetsregistret. Svaranden gjorde gällande att ansökan om återinskrivning inte kunde beviljas, eftersom 108 § punkt 1 i lagen om övergångsbestämmelser och 37 § punkt 1 i lagen om jordbruksmark fortfarande var i kraft. Enligt svaranden hade EU-domstolens dom i de förenade målen C-52/16 och C-113/16 meddelats i några konkreta fall och var endast tillämpliga i de mål som berördes av begäran om förhandsavgörande. Även 108 § punkt 4 och 108 § punkt 5 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser talade för detta. Vidare påpekade svaranden att EU-domstolen i sin dom i målet C-235/17 inte hade uttalat sig om återinskrivning av de strukna nyttjanderätterna, utan om en ekonomisk ersättning. Svaranden drog slutsatsen att den inte, varken på begäran av en part eller ex officio, hade behörighet att åter skriva in de tidigare strukna nyttjanderätterna.

Kärandebolaget har väckt en förvaltningsrättslig talan mot svarandens beslut.

Svaranden har gjort gällande att den förvaltningsrättsliga talan ska ogillas.

2. Unionsrätt

Artikel 63.1 FEUF

”Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel ska alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland vara förbjudna.”

Artikel 267 FEUF

”Europeiska unionens domstol ska vara behörig att meddela förhandsavgöranden angående

- a) tolkningen av fördragen,
- b) giltigheten och tolkningen av rättsakter som beslutas av unionens institutioner, organ eller byråer.

När en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

När en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, ska den nationella domstolen föra frågan vidare till domstolen.

Om en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat i fråga om en frihetsberövad person, ska domstolen meddela sitt avgörande så snart som möjligt.”

Artikel 91 i EU-domstolens rättegångsregler

”En dom ska gälla från och med den dag då den avkunnas.”

3. Ungersk rätt

108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser

”Den 1 maj 2014 upphör automatiskt de nyttjanderätter som förelåg den 30 april 2014 och som upplåtits enligt avtal mellan personer som inte är nära familjemedlemmar, såväl avseende avtal på obestämd tid som avtal som löper på en bestämd tid och som sträcker sig längre än den 30 april 2014.”

37 § punkt 1 i 2013 års lag om jordbruksmark

”Avtal om nyttjanderätt är ogiltiga såvida de inte har ingåtts mellan nära familjemedlemmar.”

4. Motivering till beslutet om hänskjutande

4.1 EU-domstolens praxis

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Förvaltnings- och arbetsdomstolen i Szombathely, Ungern) gav till EU-domstolen in en begäran om förhandsavgörande avseende 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser och 94 § punkt 5 i lagen om fastighetsregistret.

Genom dom som meddelades i de förenade målen C-52/16 och C-113/16, slog EU-domstolen fast att artikel 63 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är aktuell i de nationella målen, enligt vilken nyttjanderätt till jordbruksmark vars innehavare inte är nära anhöriga till ägaren av denna mark automatiskt upphör att gälla och därför stryks ur fastighetsregistret.

På grundval av EU-domstolens ovannämnda dom, ogiltigförklarade de ungerska domstolarna i de, till följd av målet om förhandsavgörande, vilandeförklarade målen de förvaltningsbeslut i vilka strykningen av nyttjanderätterna hade beslutats.

Beträffande nämnda nationella bestämmelser inleddes även ett fördragsbrottsförfarande mot Ungern, vilket ledde till EU-domstolens dom av den 21 maj 2019 i mål C-235/17. I domen angavs följande: Ungern har inte styrkt att det upphävande av nyttjanderätter som innehas direkt eller indirekt av medborgare i andra medlemsstater än Ungern som föreskrivs i den omtvistade lagstiftningen är avsett att säkerställa förverkligandet av mål av allmänt samhällsintresse som erkänns i domstolens praxis eller som anges i artikel 65.1 b FEUF. Ungern har inte heller styrkt att upphävandet av nyttjanderätterna är lämpligt och konsekvent eller att det är begränsat till de åtgärder som krävs för att uppnå sådana mål. Vidare är nyss nämnda upphävande oförenligt med artikel 17.1 i [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna]. Härav följer att de hinder för den fria rörligheten för kapital som uppkommer till följd av berövandet av egendom som förvärvats med kapital som åtnjuter skydd enligt artikel 63 FEUF inte kan anses vara motiverade. Vid dessa förhållanden finner domstolen att Ungern har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 63 FEUF jämförd med artikel 17 i stadgan, genom att anta den omtvistade lagstiftningen och på så sätt med direkt stöd av denna lagstiftning (*ex lege*) upphäva nyttjanderätter till jordbruksmark i Ungern som direkt eller indirekt innehas av medborgare i andra medlemsstater.

4.2 Ungerska bestämmelser som nu är i kraft

108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser är fortfarande i kraft efter EU-domstolens ovannämnda domar.

Lagstiftaren har kompletterat nämnda paragraf med två nya punkter.

Enligt 108 § punkt 4 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser ska den myndighet som ansvarar för fastighetsregistret, när den till följd av ett domstolsbeslut återupprättar en rätt som har upphört i enlighet med 108 § punkt 1, men denna rätt till följd av ett fel i formellt eller materiellt hänseende inte heller borde ha skrivits in enligt de bestämmelser som var i kraft vid den ursprungliga inskrivningen, informera åklagarmyndigheten och vilandeförklara förfarandet fram till dess att åklagarmyndighetens utredning och det därefter följande förfarandet har avslutats.

Enligt 108 § punkt 5 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser ska ett fel i den mening som avses i 108 § punkt 4 anses föreligga när:

- a) innehavaren av nyttjanderätten är en juridisk person,
- b) nyttjanderätten har skrivits in i fastighetsregistret efter den 31 december 2001 till förmån för en innehavare som är en juridisk person eller en fysisk person som inte är ungersk medborgare,
- c) det vid ansökan om inskrivning av nyttjanderätten, för att rätten ska beviljas enligt de bestämmelser som då är i kraft krävs ett intyg eller uttryckligt

godkännande av en annan myndighet och den berörda personen inte har framställt denna handling.

4.3. Beslut av Alkotmánybíróság (Författningsdomstolen, Ungern) nr 25/2015, av den 21 juli, och dess följder

Alkotmánybíróság (Författningsdomstolen, Ungern) uttalade sig i sitt avgörande nr 25/2015, av den 21 juli, om 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser. Den angav i artikeldelen i detta beslut att den ungerska grundlagen hade åsidosatts på grund av att lagstiftaren vad gällde de nyttjanderätter som gått förlorade genom tillämpning av 108 § i 2013 års lag om övergångsbestämmelser, inte infört särskilda bestämmelser om möjlighet att yrka ersättning för extraordinära förmögenhetsskador, som inte kunde göras gällande i samband med avvecklingen av avtalsförhållandet mellan parterna, även om de hade sin grund i ett giltigt avtal. Alkotmánybíróság (Författningsdomstolen, Ungern) uppmanade lagstiftaren att åtgärda denna brist senast den 1 december 2015.

För närvarande finns det inga bestämmelser som avhjälper denna situation, vilken av Alkotmánybíróság (Författningsdomstolen, Ungern) har angetts strida mot grundlagen, och som konkret fastställer en rätt till ersättning för innehavarna av nyttjanderätterna.

För fysiska personer och juridiska personer som kändebolaget innebär detta dels att de ungerska myndigheterna, med hänvisning till 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser, inte beviljar ansökningar om återinskrivning av nyttjanderätterna, dels att det i avsaknad av bestämmelser som fastställer en ekonomisk ersättning för upphörande av dessa rättigheter inte är möjligt att fastställa en ekonomisk ersättning till ett belopp som gottgör den ekonomiska skadan.

EU-domstolen fann, på ett liknande sätt, i domen C-235/17 att det egendomsberövande som skett genom den omtvistade lagstiftningen inte är motiverat av att samhällsnyttan kräver det och inte heller är förenat med ett system för utbetalning av rättmätig ersättning i rätt tid. Den omtvistade lagstiftningen kränker följaktligen rätten till egendom, som garanteras i artikel 17.1 i stadgan (punkt 129).

4.4. Skillnad mellan de faktiska omständigheterna

Bakgrunden till förevarande mål skiljer sig från bakgrunden i de förenade målen C-52/16 och C-113/16, som EU-domstolen redan har avgjort, genom att kändebolaget i förevarande mål inte har överklagat de förvaltningsbeslut genom vilka nyttjanderätterna upphörde, medan kändena i de ovannämnda målen hade överklagat de förvaltningsbeslut genom vilka nyttjanderätterna upphörde.

I förevarande mål har kärebolaget, till följd av EU-domstolens dom i de förenade målen C-52/16 och C-113/16, ansökt om återinskrivning av dess strukna nyttjanderätter, eftersom EU-domstolen hade slagit fast att den ungerska lagstiftningen på området var oförenlig med unionsrätten. Kärebolaget har inte heller erhållit någon ekonomisk ersättning för strykningen av dess nyttjanderätter, då inga bestämmelser om detta hade införts.

Följaktligen var, mot bakgrund av att de ungerska bestämmelserna var oförenliga med unionsrätten och att kärebolaget inte ersattes ekonomiskt, dess enda möjlighet att begära att dess strukna nyttjanderätter åter skulle skrivas in.

Svaranden har däremot gjort gällande att strykningen av nyttjanderätterna skedde på ett korrekt sätt, i enlighet med de bestämmelser som var i kraft vid den aktuella tidpunkten, och att 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser – som fortfarande är i kraft – hindrar en återinskrivning.

4.5. Allmängiltiga verkningar (erga omnes) och verkningar vid tidpunkten för förhandsavgörandena

Den första delen av tolkningsfrågan avser de bindande rättsverkningarna av förhandsavgörandena, det vill säga dess allmängiltiga verkningar (*erga omnes*).

EU-domstolen slog i dess dom av den 27 mars 1963, *Da Costa* m.fl. (de förenade målen 28/62–30/62, EU:C:1963:6) fast att ”[ä]ven om artikel 177 andra stycket utan någon inskränkning tvingar nationella domstolar ... mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, att till [EU-domstolen] överlämna varje tolkningsfråga som uppkommit vid dessa domstolar, kan emellertid grunden för denna skyldighet bortfalla genom verkan av den tolkning som [EU-domstolen] gjort med stöd av artikel 177 och skyldigheten på så sätt förlora sitt innehåll. Så är särskilt fallet när den fråga som uppkommit är praktiskt taget likalydande med en fråga som redan har varit föremål för ett förhandsavgörande i ett liknande fall”.

I sin dom av den 6 oktober 1982, *CILFIT* m.fl. (283/81) preciserade EU-domstolen, med hänvisning till den ovannämnda domen *Da Costa* m.fl., att ”[s]amma verkan vad gäller gränserna för den skyldighet som anges i artikel 177 tredje stycket kan följa av att det redan föreligger en rättspraxis hos EU-domstolen varigenom den ifrågavarande rättsfrågan har avgjorts, oavsett karaktären hos de förfaranden som lett fram till denna rättspraxis och även om de tvistiga frågorna inte är helt identiska”.

Slutligen slog EU-domstolen i domen *CILFIT* m.fl. fast att om en gemenskapsrättslig fråga uppkommer vid en domstol mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, ska denna domstol fullgöra sin skyldighet att föra frågan vidare, om den inte har funnit att den uppkomna frågan saknar relevans, att den ifrågavarande gemenskapsrättsliga bestämmelsen redan har blivit föremål för en tolkning från EG-domstolens sida eller att den korrekta

tolkningen av gemenskapsrätten är så uppenbar att det inte finns utrymme för något rimligt tvivel. Huruvida ett sådant fall föreligger ska bedömas med beaktande av gemenskapsrättens särdrag, de särskilda svårigheter som dess tolkning medför samt risken för skiljaktigheter i rättspraxis inom gemenskapen.

Vad gäller frågan om verkningar i tiden har domstolen i fast praxis angett att tolkningsavgörandena har retroaktiv verkan (*ex tunc*). Detta innebär i huvudsak att unionsrätten ska tillämpas såsom den har tolkats sedan dess ikraftträdande. EU-domstolen angav i domen i målen [66/79, 127/79 och 128/79], beträffande tolkning med retroaktiv verkan, att den tolkning som domstolen gör av en gemenskapsrättsregel vid behov klargör och preciserar innebörden och räckvidden av denna regel, så som den ska eller skulle ha förståtts och tillämpats från och med sitt ikraftträdande. Därav följer att en sålunda tolkad regel kan och ska tillämpas av domstolarna även beträffande rättsförhållanden som uppkommit före domen varigenom avgörande meddelas med anledning av begäran om tolkning.

Legfelsöbb Bíróság (Högsta domstolen, Ungern) uttalade sig angående dessa frågor i sitt principbeslut på förvaltningsrättens område nr 1815/2008, avseende registreringsavgiften. I enlighet med de faktiska omständigheterna fastställde myndigheten sökandens registreringsavgift, utan att sökanden nådde framgång med sitt argument att EU-domstolen hade slagit fast att de ungerska registreringsavgifterna var oförenliga med unionsrätten. Den hänskjutande domstolen i första instans ogillade det förvaltningsrättsliga överklagandet, då den ansåg att svarandemyndigheten hade handlagt förvaltningsärendet i enlighet med gällande bestämmelser.

Enligt Legfelsöbb Bíróság (Högsta domstolen, Ungern) kan inte de ungerska domstolarna vara ovetande om EU-domstolens praxis. Den erinrade om att EU-domstolen hade meddelat principavgöranden avseende förhållandet mellan gemenskapsrätt och nationell rätt, till vilka klaganden också hänvisade i sitt överklagande. Legfelsöbb Bíróság (Högsta domstolen, Ungern) hänvisade även i sin dom till de viktigaste delarna av denna praxis.

Legfelsöbb Bíróság (Högsta domstolen, Ungern) gjorde gällande att klaganden, enligt domstolen i första instans, hade fattat sitt beslut i enlighet med vid tidpunkten gällande bestämmelser, varför frågan om gemenskapsrättens bindande rättsverkningar och verkningar i tiden och om EU-domstolens praxis uppkom. När det gäller förhandsavgörandens allmänna bindande rättsverkningar (*erga omnes*-verkningar) var doktrinen inte entydig, eftersom EU-domstolen ännu inte med klarhet hade uttalat sig i detta avseende. Det kunde emellertid utläsas av rättspraxis att denna var tillämplig på alla och att den hade bindande rättsverkningar. För detta talade EU-domstolens ställning i målen *Da Costa* m.fl. [28/62–30/62] och *CILFIT* m.fl. [283/81], enligt vilken förhandsavgöranden i huvudsak har en normativ slagkraft som gör det möjligt för dem att få rättsliga verkningar även i andra mål, mot bakgrund av att skyldigheten att ställa en tolkningsfråga, i förekommande fall, fråntas sitt syfte och töms på sitt innehåll när den tolkningsfråga som ställs är materiellt identisk med en fråga som redan har

varit föremål för ett förhandsavgörande i ett liknande mål. Legfelsóbb Bírószág (Högsta domstolen, Ungern) påpekade att dessa överväganden var relevanta för att EU-domstolen hade uttalat sig i två [förenade mål] (C-290/05 och C-333/05) angående huruvida den ungerska registreringsavgiften var förenlig med gemenskapsrätten.

Beträffande verkningar i tiden, angav Legfelsóbb Bírószág (Högsta domstolen, Ungern) att EU-domstolen, vid den tidpunkt då domstolen i första instans meddelade sin dom, redan hade meddelat dom i målet om den ungerska registreringsavgiften, för vilken denna sistnämnda dom inte borde ha ignorerats med motiveringen att den ännu inte hade meddelats vid den tidpunkt då svaranden fattade sitt beslut.

På grundval av den rättsprincip som EU-domstolen slagit fast, skulle svaranden nämligen själv ha tolkat förhållandet mellan den ungerska registreringsavgiften och gemenskapsrätten på samma sätt som det som EU-domstolen redogjort för i [de förenade målen C-290/05 och C-333/05]. Mot bakgrund av de retroaktiva verkningarna (*ex tunc*), var svarandens beslut redan rättsstridigt enligt de bestämmelser som var i kraft vid den tidpunkt då det antogs, eftersom en viss del av dessa bestämmelser (fastställandet av registreringsavgiften) stod i strid med gemenskapsrätten.

Följaktligen borde domstolen i första instans även i det mål som var anhängigt vid den ha tillämpat EU-domstolens uttryckliga överväganden i [de förenade målen C-290/05 och C-333/05] och borde inte ha ignorerat denna dom med argumentet att kärandebolaget skulle kunna göra anspråk på skillnaden i ett separat förfarande.

4.6. Frågor avseende förevarande domstolsförfarande

Under det administrativa förfarande som föregick detta domstolsförfarande, var såväl svaranden som myndigheten i första instans medvetna om innehållet i EU-domstolens dom i de förenade målen C-52/16 och C-113/16, enligt vilken 108 § punkt 1 i 2013 års övergångsbestämmelser var oförenlig med unionsrätten. Till skillnad från vad som var fallet i det mål som Legfelsóbb Bírószág (Högsta domstolen, Ungern) prövade, var emellertid, under det administrativa förfarandet, det förhandsavgörande i vilket EU-domstolen slagit fast att de gällande nationella bestämmelserna var oförenliga med unionsrätten redan känt.

Skillnaderna mellan de olika faktiska omständigheterna medför tvivel. Av redogörelsen för de faktiska omständigheterna i domen i de förenade målen C-52/16 och C-113/16 framgår att sökandena väckte en förvaltningsrättslig talan mot de förvaltningsbeslut genom vilka deras nyttjanderätter ströks. Däremot skiljer sig de faktiska omständigheterna i förevarande mål från de ovannämnda genom att kärandebolaget inte har väckt någon talan mot de förvaltningsbeslut genom vilka dess nyttjanderätter ströks, utan till följd av EU-domstolens dom i de förenade målen C-52/16 och C-113/16 har ansökt om återinskrivning av sina

nyttjanderätter, mot bakgrund av att 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser var oförenlig med unionsrätten. Svaranden avslog kärebolagets ansökan.

Som framgår av domen *Da Costa* m.fl. har nationella domstolar mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning inte någon skyldighet att inleda ett förfarande om förhandsavgörande för det fall den tolkning som EU-domstolen har gjort enligt artikel 177 [nu artikel 267 FEUF] medför att nämnda skyldighet förlorar sitt innehåll. Så är särskilt fallet när den fråga som uppkommit är praktiskt taget likalydande med en fråga som redan har varit föremål för ett förhandsavgörande i ett liknande fall.

Enligt domen *CILFIT* m.fl. kan samma verkan följa av att det redan föreligger en rättspraxis hos EU-domstolen varigenom den ifrågavarande rättsfrågan har avgjorts, oavsett karaktären hos de förfaranden som lett fram till denna rättspraxis och även om de tvistiga frågorna inte är helt identiska.

Utvecklingen av EU-domstolens ovannämnda avgöranden ger ett svar, enligt vilket en dom som meddelas i ett förhandsavgörande som har inletts i samband med ett konkret nationellt mål är tillämplig i ett senare förfarande vid en nationell domstol, även när den aktuella frågan inte är helt identisk med den tidigare frågan eller de båda frågorna endast överensstämmer i stora drag.

Vad gäller förevarande mål, har EU-domstolen tydligt i sin dom i de förenade målen C-52/16 och C-113/16 angett att 108 § punkt 1 i lagen om övergångsbestämmelser – som svaranden har åberopat – är oförenlig med unionsrätten. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning gäller detta även i förevarande mål, varför tolkningsfrågan inte rör denna frågeställning utan avser huruvida, under vissa faktiska omständigheter som inte är helt identiska, en nationell domstol får avstå från att tillämpa en viss nationell bestämmelse som, liksom EU-domstolen har angett i en tidigare dom, är oförenlig med unionsrätten. Följaktligen skiljer sig de faktiska omständigheterna i de båda målen, men den tillämpliga bestämmelsen är identisk.

Det föreligger även tvivel om huruvida den domstol som ska avgöra förevarande mål, genom att avstå från att tillämpa 108 § punkt 1 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser på grund av att den är oförenlig med unionsrätten, kan förplikta svaranden att i kärebolagets fall tillämpa återinskrivningsförfarandet, inom ramen för vilket svaranden skulle kunna tillämpa 108 § punkt 1 och 108 § punkt 5 i 2013 års lag om övergångsbestämmelser som under tiden har trätt i kraft.

[utlämnas] [processrättsliga överväganden enligt nationell rätt]

Györ, den 6 mars 2020.

[utlämnas] [underskrifter]